

om mig". *Dantrell's hemmelighed* gør denne kontrakt ugyldig

Milgram's hemmelighed er den tredje hemmelighed erfaret af børn der har været udsat for traumatisk vold via billederne fra 11. september. Her refereres til psykologen Stanley Milgram's forskning i slutningen af 1950'erne og i begyndelsen af 1960'erne i normale voksnes villighed til at udøve tortur mod andre, hvis de blev beordret til det eller troede på en anden autoritativ begrundelse for at gøre det.*

Inden han gennemførte sine forsøg, spurgte Milgram en gruppe voksne om de mente, at normale, unge voksne var i stand til at udvise sadistisk adfærd over for forsvarsløse ofre. Respondenterne svarede overvældende entydigt: "Det er ikke muligt". Så gennemførte Milgram undersøgelserne og konstaterede at størstedelen tog fejl. Forsøgspersonerne i undersøgelsen var i høj grad i stand til at påføre andre forfærdelig smerte og lidelse, hvis han beordrede dem til det. Det var muligt.

Og det er netop *Milgram's hemmelighed*: "Når vi snakker om vold er alt muligt". Vrede fanatikere kan overtage kontrollen på et fly og crashe det ind i bygninger med intentionen om at dræbe mennesker, hvis eneste "forbrydelse" er at være på arbejde i deres hjemby. Børn erfarer det, og samfundet som helhed trues af denne erfaring, fordi børn nogle gange reagerer selvdestruktivt og asocialt på denne viden. De er vrede og kede af at kende denne hemmelighed.

Hvor mange måder kan man dræbe og lemlæste et menneske på? Nyhedsudsendelserne konfronterer børn med variationer af død og døende mennesker. Er der overhovedet en form for lemlæstelse der er tabu og udenfor den menneskelige handlings repertoire? Overlevende fra nazisternes dødslejre, Pol Pots Khmer Rouge terror i Cambodja, alle verdens seriemordere, ved at svaret er "nej".

Nu ved børn og unge der ser TV det også. Alt er muligt

Det vil tage os lang tid at hjælpe vores børn med at håndtere det de alle ved i dag.

Oversættelse Darko Stojanovic

*Milgram's forsøg er mere udførligt fremstillet og analyseret i Social Kritik nr.38, Øjvind Larsen: *Den Lydige Forvalter*, s.4-27.

Børnepsykolog i oprørt vande

Besøg hos og interview med den amerikanske børnepsykolog James Garbarino.

Af Benny Lihme

Ithaca, sept. 2001.

Aftalen med James Garbarino på Cornell University, godt 400 kilometer nord for New York, kom pludselig i fare. Al kørsel med Greyhound-busserne var indstillet på grund af en mistanke om terror. TV-hold løb rundt i den store Port Authority busterminal midt på Manhattan, mens rygterne gik. Stemningen var, små to uger efter 11. september, trykket, og så sker det her. Som viste sig "kun" at være en 29-årig gal krigsveteran fra den kroatiske hær, som midt under buskørslen var gået op til chaufføren for at skære halsen over på ham. Med det resultat at bussen havarerede og seks personer omkom, inklusive borgerkrigsveteranen fra 1991.

Vi andre slap med en forsinkelse og den skønne, skønne efterårs-bjerg-skovtur *upstate* gennem the Catskills Mountains var den rene vederkvægelser. Som også de efterfølgende dage på Cornell's højt beliggende campusområde var det (Cornell-studerende er qua deres daglige op- og nedvandring i højderne kendt for at have den amerikanske universitetsverdens stærkeste lægbensmuskulatur).

Min interesse for James Garbarino var opstået i forbindelse med læsningen af hans bog *Lost Boys* fra 1999. En omhyggelig og nuanceret analyse af årsagerne til at børn og unge er voldelige, herunder i en ung alder ender som drabsbørn/mænd.

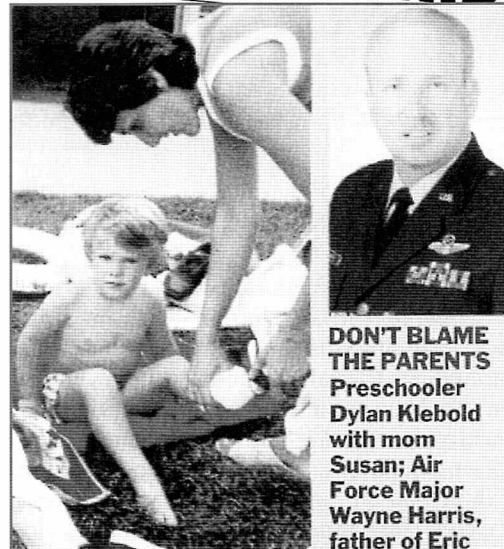
Garbarino optræder som ekspertvidne i spektakulære retssager, han er den besindige, humanistiske og videnskabelige stemme, som prøver at dæmme op for retssystemets stigende dæmonisering af de helt unge, herunder kravet om at børn skal retsforfølges som var de voksne (og eksempelvis også kunne idømmes dødsstraf).

The Family Life Development Center, hvor Garbarino er co-director, blev oprettet af staten New York i 1974 med det formål at udvikle viden og forståelse omkring risikoforhold og

VIEWPOINT ■ James Garbarino

SOME KIDS ARE ORCHIDS

Børnepsykologen James Garbarino er en besindig røst i den amerikanske panik-debat omkring unge drabsmænd. Her i TIME, dec. 1999, hvor han plæderer for, at selv "gode forældre" kan få børn, der begår skrækkelige handlinger.

DON'T BLAME THE PARENTS
Preschooler Dylan Klebold with mom Susan; Air Force Major Wayne Harris, father of Eric

forebyggelse af fejludvikling hos statens børn og unge. Endvidere på det praktiske plan, gennem forskning, evalueringer, personaletræning, uddannelse mv., at medvirke til at forbedre den professionelle standard og de offentlige indsatser overfor risikofamilier. Som en interdisciplinær afdeling under Cornell Universitetets *College of Human Ecology*, forvaltes dette mandat i samarbejde med New York State rent praktisk som en række specifikke programmer (voldsforebyggende programmer, terapeutisk krise intervention, holistisk lokalsamfundsudvikling, forebyggelse af børnemishandling og omsorgssvigt m.v.).

Garbarino selv samarbejder på supervisions-, uddannelses- og forskningsplan med *The Austin MacCormick Center* femten miles fra Ithaca. På trods af den positivt-neutrale "center"-betegnelse, er der tale om en endog meget sikret form for ungdomsfængsel, hvortil staten New York sender sine mest voldelige børn og unge. En del af Garbarino's indsigt i unge drabsmænds psykologi og sociale baggrund, stammer fra samtaler med disse indespærrede unge. Hvortil kommer hans gennem årene mange udstationeringer i forbindelse med krige som Gulf-krigen, Kampuchea-rædslerne m.v.

Garbarino er en internationalt anerkendt ekspert i børns krigstraumer. Som meget mod sit ønske er blevet tvunget til at bruge denne viden internt i USA. Først på baggrund af skole- nedskydnings-massakren i Columbine i 1999. Og nu her senest på baggrund af World Trade Center-katastrofen.

Interview:

– Din og din kone Claire Bedard's nye bog "Parents Under Siege", indledes med sætningen: "On April 20, 1999, the world of American parenting changed forever." Bag denne indledning gemmer der sig et underligt sammentræf, som udspillede sig i forbindelse med udgivelsen af "Lost Boys", din bog om de amerikanske ghettos voldelige børn. Den udkom jo samme dag, som den hvide middelklasse oplevede sit hidtil værste voldsscenario med 15 døde, fjernet fra ungdomsbåndernes hærgen?

– Ja, et meget uheldigt sammenfald betød, at "Lost Boys" kom journalisterne i hænde samme dag som high-school massakren fandt sted i Littleton Colorado. Columbine High School drabene d. 20. april 1999. Til dels pga dette sammenfald, blev jeg kontaktet af forældrene til den ene af de to skoledrabsmænd. De spurgte, om jeg ville være sagkyndigt vidne i de kommende retssager. Som jo ikke handlede om skyld og strafudmåling osv., da deres søn efter at have været med til at dræbe 13 andre mennesker, én lærer og 12 skoleelever, havde skudt sig selv. Retssagerne var en følge af at ofrenes forældre havde lagt sag an mod de to gerningsmænds forældre, med et krav om en erstatning på \$300 mio. Anklagen lød, at når deres barn havde optrådt som masseorder, måtte det være forældrenes fejl.

Det var en af grundene til at min kone og kollega og jeg kom til at interviewe Klebold-forældrene. Den anden grund var, at dette forældrepar ønskede at forstå, hvad det egentlig var, der var sket. For de havde jo læst "Lost Boys", og de kunne ikke se, hvordan de passede ind i denne bogs verden. De var ikke forsømmelige, misbrugende, omsorgssvigtende osv. forældre.

Så, efter at have interviewet og bevaret kontakten til

dem, ønskede vi i vores bog at fokusere på normale familier og normale forældre som fungerer indenfor accepterede grænser. Forældre, som ansvarsfuldt har taget sig af og interesseret sig for deres børn, men som alligevel får nogle børn som udvikler sig som forstyrrede og adfærdsvanskelige ("troubled children"). Dette er omdrejningspunktet for "Parents Under Siege" ("Forældre Under Belejring"), som er dedikeret til Dylan Klebold's forældre, fordi vi i dem og deres situation så det værst tænkelige scenario, hvad angår skrækkelige ting som kan komme til at overgå gode forældre.

85-90% af børn som dræber, har en form for forventelig baggrund som i "Lost Boys": misbrug, svigt, deprivation etc. Men der er jo så 10-15%, der ikke kommer fra depriverede og opløste familiebaggrunde. I den nye bog forsøger vi at gå ind her og beskæftige os med, hvorfor det kan gå galt også i normale familier, hvor forældrene elsker og har ønsket deres børn, og har de bedste intentioner i forholdet til dem. Men hvor der er et brud og en mangel på sammenhæng mellem intentioner og resultatet af intentionerne. Gode intentioner er ingen garanti for så vidt angår et godt resultat. Vores bog er et forsøg på at analysere, hvorfor det trods gode odds alligevel går galt i mange vel fungerende familier. Og komme med nogle bud på, hvad der kan gøres for at reducere diskrepansen.

Det er ikke en bog for omsorgssvigtende og forsømelige forældre, men for "loving parents" med gode hensigter, hvadenten de er fattige eller rige. En undersøgelse har netop påvist, at én ud af fem forældre i USA har mindst ét hjemmeboende barn som er så vanskeligt, at det gør det umuligt at leve et normalt liv. Der er millioner af familier som har de bedste intentioner og som elsker deres børn og som vil dem det bedste og som ikke forstår, hvorfor de har de problemer med barnet, som de har.

– *Vor tids børn vokser jo også op udenfor familiens rammer?*

– Ja. En grund til at så mange forældre har så store vanskeligheder, er at de andre systemer og instanser i samfundet svigter dem. Skolerne gør ikke nok for at udvikle børnenes personlige karakter, og de gør ikke nok for at lede dem i socialt konstruktive retninger. Og samfundets voldsimage, som det ses på tv, er en del af problemet. Ligesom den ideologi der siger, at den enkelte alene er ansvarlig for sig selv, er det. Det er en del af problemet, at der ikke findes et kollektivt ansvar.

Sådanne forhold bidrager til forældrenes problemer med deres børn. Vi har et kapitel i bogen med overskriften "The Dangerous World Outside Your Front Door", ligesom der er kapitler om hvordan man kan håndtere forholdet mellem børn og internet/tv/video-spil. Et andet kapitel omhandler forholdet til det øko-

nomiske system, der definerer børn som forbrugere og målgrupper for reklamekampagner.

Godt halvdelen af bogen vedrører de udfordringer, som forældre stilles overfor indenfor familiens rammer, børns vanskelige temperament o.lign. Den anden halvdel beskæftiger sig med, hvad der foregår udenfor familien.

– *Er du høg eller due i spørgsmålet om betydningen af medieviolence?*

– Forskningen er nu ret entydig på det punkt. Der er netop publiceret en vigtig artikel i "The American Psychologist" som konkluderer, at bærekraften af bevist for at der er en sammenhæng mellem tv-vold og børns aggressioner, er stærkere end mange af de velkendte sundhedspolitiske sammenhænge, f.eks. sammenhængen mellem rygning og lungecancer. De mere end 2000 undersøgelser artiklen i "American Psychologist" bygger på, placerer medieindustrien hvor tobaksindustrien stod for 30 år siden.

Jeg ved ikke om det gør mig til "høg" i mediediskussionen, men det er et område, hvor jeg efterhånden føler mig på sikker grund.

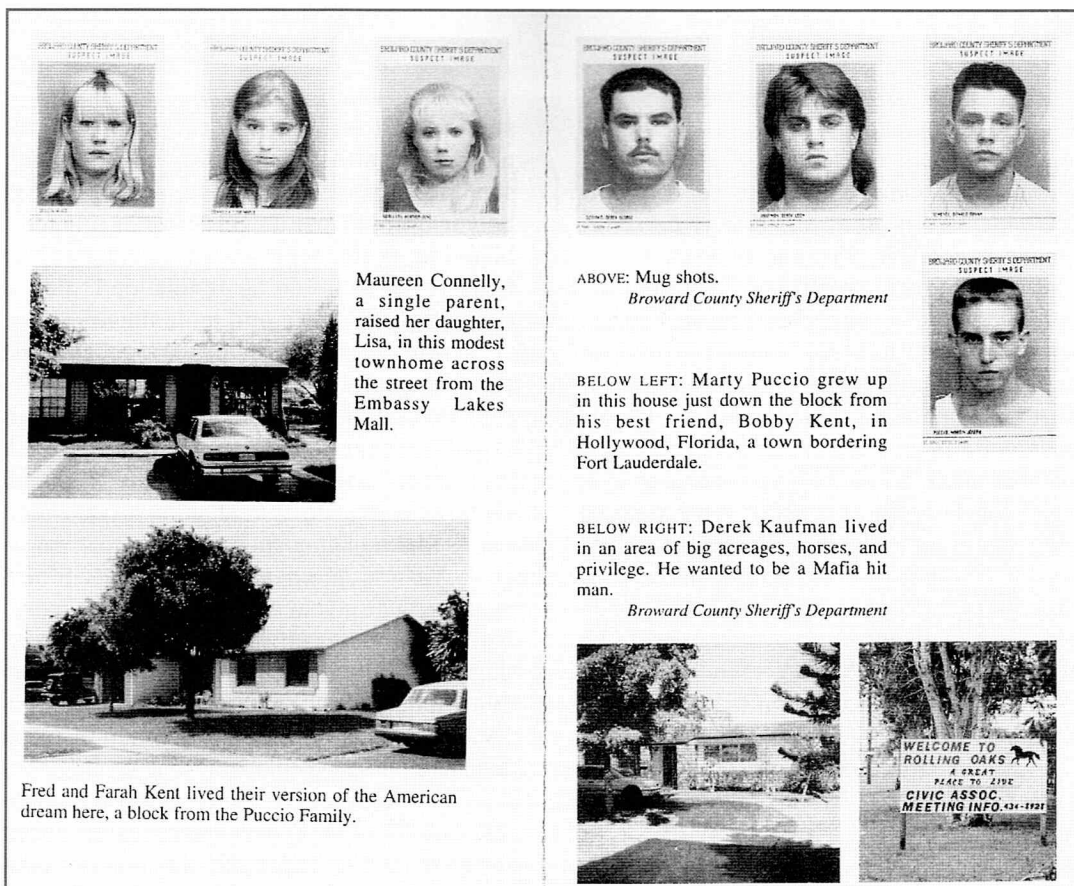
Jeg deltog i øvrigt for nylig i en paneldiskussion om voldelige børn, hvor én spurgte mig: "Kan du pege på, hvem der er skyldig i dette problem?" Well, med mit økologiske approach måtte jeg selvfølgelig svare, at man må se på kumuleringen af risikoforhold. Så det er ikke nok at pege med én finger, der er brug for to håndfulde. Vi bidrager alle til problemet – ingen er hverken uskyldige eller ulastelige – så tegn dig selv for én fingers andel, var mit svar. Ved siden af mig sad en af topcheferne fra Paramount Pictures, én af de store Hollywood-personer. Hun fulgte trop og sagde, at hvis det blev fremstillet på den måde, kunne hun godt indse, at medieindustrien måtte tage sin del af ansvaret. Sædvanligvis siger folk, at skylden er enten A's eller B's. Men hun endte med at sige, at Hollywood tegnede sig for én finger ud af de ti.

"Human Ecology"

– *Fortæl mig, hvad Jeres "Human Ecology"-logo på brevpapiret står for?*

– Vores "human-økologiske" approach er vokset ud af nogle forsøg på at omsætte biologiens økologi-forståelse – studiet af planter, miljø, interaktionsforhold mellem natur og miljø m.v. – til de menneskelige samfund, lokalmiljøer, familier, skolesystemer. Det er en tilgang som i mange år har været meget stærk på Cornell på grund af min forgænger og mentor Urie Bronfenbrenner.

I midten af 1960'erne brød økologien igennem. Og Cornell var et blandt flere universiteter, hvor denne form for modernisering af "husholdningslæren" blev taget

Maureen Connelly, a single parent, raised her daughter, Lisa, in this modest townhome across the street from the Embassy Lakes Mall.

ABOVE: Mug shots.
Broward County Sheriff's Department

BELOW LEFT: Marty Puccio grew up in this house just down the block from his best friend, Bobby Kent, in Hollywood, Florida, a town bordering Fort Lauderdale.

BELOW RIGHT: Derek Kaufman lived in an area of big acreages, horses, and privilege. He wanted to be a Mafia hit man.
Broward County Sheriff's Department

Fred and Farah Kent lived their version of the American dream here, a block from the Puccio Family.

Mens ghettobørnenes kriminalitet i USA er mærkbart faldende, er den stigende i den hvide amerikanske middelklasse. En særlig bestialsag i Florida, hvor en klike slagtede en fra gruppen efter nøje planlægning, har optaget den amerikanske offentlighed, udelukkende fordi så mange hvide middelklassekids var involveret som gerningsmænd. Se her, den amerikanske drøms mareridt, siger forfatteren Jim Schutze i sin doku-roman "Bully. A True Story of High School Revenge." Florida-sagen har også dannet baggrund for Larry Clarkes sidste film (ham med voksenfilmen "Kids").

op som en forpligtende videnskabelig tilgang. "Human Ecology" blev en slags varemærke for os, som en meget bevidst interesse i studiet af, hvordan mennesker som bio-psykologiske organismer interagerer indenfor og i forhold til de sociale systemer. Bronfenbrenner – han lever stadig, er nu 84 år – var en afgørende Cornell-person og drivkraft bag udviklingen af "Human Ecology"-approach'et. Hans karriere på Cornell startede allerede i 1947. Og hans to vigtigste bøger, først sammenligningen af opvækst og barndom i USSR og USA i "Two Worlds of Childhood"*, og siden "Ecology and Human Development", er centrale bøger indenfor den human-økologiske forståelsesramme.

– Apropos et komparativt studie som Bronfenbrenner's øst-vest sammenligning – du benytter undertiden Canada som sammenligningsgrundlag for bl.a. den amerikanske situation med børn og våben?

– Ja, jeg betragter Canada som et meget vigtigt sammenligningsgrundlag for USA. Nærheden, ligheden i sprog og kultur, fællestræk i den oprindelige historie osv. Men dertil de store forskelle. Eksempelvis at det relative fravær af våben i Canada betyder, at vrede og

aggressive børn er langt mindre i stand til at udvise aggressiv adfærd med drab som konsekvens. Drabsraten blandt børn i Canada er kun omkring 1/10 af den vi har her i USA.

Canadierne har en langt stærkere, mere forpligtende "social kontrakt", hvad angår børnetilskudsordninger og sociale støtteordninger for risikofamilier. Og deres sundhedssystem, udviklet indenfor en menneskerettighedsopfattelse, er langt mere forpligtende end vores.

Disse forskelle har historiske rødder. Canadas første politiske ledere var primært flygtninge fra de amerikanske kolonier. I forbindelse med den amerikanske revolutionskrig, flygtede mange af de britiske myndigheders støtter til Canada. Fra starten har sådanne folk, som indgik i det nye politiske lederskab, set på USA som en slags dårligt eksempel, med nogle spor som der ikke var grund til at følge.

Der er selvfølgelig mange strukturelle og demografiske forskelle. Men jeg tror at de historisk betingede ideologiske forskelle er forblevet ret så betydelige. Min kone er i øvrigt canadier, så jeg må jævnligt lægge ører til disse for os amerikanere ikke så flatterende forskelle.

Børn dømt som voksne

– I danske aviser har vi kunnet læse, at der er en politisk trend i USA, som ønsker at retsforfølge børn for deres kriminelle handlinger, som var de voksne?

– Well, det er en meget stærk trend. Som har udviklet sig over efterhånden en periode på 20 år. Faktisk har dekanen på Cornell's juridiske fakultet skrevet en kritisk rapport, hvor han sammenfatter omfanget af stater, som per automatik har bestemt sig for, hvad de kalder "transfer" fra ungdomsdomstolene til de almindelige voksendomstole for en række lovovertrædelser (du ved måske, at de fleste af de 50 stater har både en ungdomsdomstol og en familiedomstol, omend forskelle optræder. Bl.a. har flere stater deres ungdomsdomstol integreret i familiedomstolen). Yderligere foregår der en del rent skønsmæssige overføringer fra ungdomsdomstolene, som alene anklagemyndigheden beslutter.

Der har fundet en forandring sted. Idag er det flere steder en kendsgerning og normal procedure, at børn og unge ("juveniles") som begår alvorligere "high risk" lovovertrædelser retsforfølges som voksne.

I en del af disse sager omkring vold, indkaldes jeg som børnesagkyndigt vidne. Og får på denne måde indblik i en meget kontroversiel politik, som skal leve op til et politisk ønske om at være stærk, barsk ("tough") og så videre i den dur.

Trenden er baseret på en grødet form for fornuft, først og fremmest den logik som siger, at et barn som er i stand til at begå en bestemt grusom handling også dermed udviser en form for modenhed. At selve handlingens voksne karakter indikerer modenhed. Mine erfaringer siger det stik modsatte. Der er typisk tale om, at børn som begår sådanne handlinger, er umodne, ikke-socialiserede børn. Det er ikke fordi de er "små voksne" at de er i stand til at begå sådanne alvorlige handlinger.

Jeg ved ikke, hvornår denne trend vil svinge tilbage. Den har godt nok etableret sig som en markant kendsgerning indenfor børne- og ungdomskriminalitetsfeltet. Men historien viser jo, at sådanne udsving har en tendens til at svinge tilbage igen.

Behandlingscenter eller ungdomsfængsel?

– Kort før Ithaca, er der en afviser til The MacCormick Center. Det lyder jo rimelig harmløst, nærmest indbydende. Men i "Lost Boys" betegner du stedet som et "ungdomsfængsel"?

– Well, interessant nok er det officielle navn The Austin MacCormick Center. I lighed med statens øvrige "centers", som i øvrigt også i nogle tilfælde betegnes

som *Youth Development Centers*. Det er imidlertid nok mere ærligt at betegne stederne som ungdomsfængsler. Indrømmes skal det dog, at de typisk gør sig betydeligt flere anstrengelser for at arbejde med rehabilitering og uddannelse end tilfældet er med voksenfængslerne. Men i de fleste tilfælde er de i realiteten mere fængselsagtige end terapeutiske centre.

Så når jeg i bogen betegner MacCormick som "ungdomsfængsel", er det en slags polemisk teknik, som skal sikre at folk ikke får den misforståede opfattelse, at det her er et "blødt" sted. Det skal råde bod på det "soft image", som er forbundet med behandlingscenter-opfattelsen. Og som altså heller ikke stemmer overens med virkeligheden.

– Hvor mange unge er der på MacCormick?

– 50 på et givent tidspunkt. Hvilket hænger sammen med, at stedet er en slags "maximum security" ungdomscenter i et hierarkisk opbygget statsligt system. Der er andre, mindre sikrede steder som the Gossett Center, hvor de unge har begået knapt så alvorlige forbrydelser, med 150 pladser. Hvis en ung eksempelvis ikke kan tilpasse sig Gossett, kan han videresendes til MacCormick, som er den sidste station inden voksenfængslet. Det er endestationen indenfor ungdomssystemet, som altså fortsat er fuldt udbygget og belagt, selvom domstolene er begyndt at dømme unge som voksne.

Hvis f.eks. en dreng har begået et mord som 16-årig, ville han kunne sendes til MacCormick, indtil han blev 19. Og derefter blive overført til et voksenfængsel. Hvis en 15-årig har begået et mord, vil han blive overført som 18-årig.

Graden af behandling som tilbydes sådanne unge, er meget, meget primitiv. Måske lidt rådgivning og sporadiske besøg af en psykiater. Manglen på behandling er den alvorligste anke mod disse steder. Der er undersøgelser som påviser, at halvdelen af de anbragte børn har diagnosticerbare mentale problemer og emotionelle forstyrrelser, som stederne slet ikke er udstyret til at gøre noget ved.

Centrene tilbyder forskellige former for uddannelsesprogrammer, og har også en vis vilje til at arbejde med personlig rådgivning ("counseling"). Men der er meget, meget lidt vilje eller evne til at se sig selv som behandlingscentre. Stederne har hverken viden eller ressourcer til at arbejde terapeutisk. Højst kan der være tale om, at nogle af drengene sendes videre til egentlige psykiatriske institutioner. Men det er kun i sager, hvor der enten er tale om selvmordstruede eller unge med en psykotisk problematik.

Det er trist, for mange af disse børn har udiagnosticerede og ubehandlede depressioner, opmærksomhedsforstyrrelser etc.

"After Columbine"

Socialpsykologen Elliot Aronson undrer sig, da hans 16-årige sønnesøn en dag kommer hjem fra skole og fortæller, at hans rektor har bedt skolens elever holde øje med og rapportere til kontoret, hvis de bemærker elever som klæder sig underligt, opfører sig mærkeligt, som ser ud til at være "loners".

Vi er i den hvide middelklasseverden, ikke i de socialt belastede områder, hvor "high risk" profilerne går på tatoveringer, bandekendtegn i form af bestemte farver, truende fingertegn, grafitti m.v. De nye landsrundsendte risikosignalement er "copy cat"-versioner som bygger på de to "high school killers" fra Columbine Eric Harris og Dylan Klebold. De blev af deres skolekammerater opfattet som outsiders, der blev mobbet brutalt af især skolens høj-status sportsstjerner. De var stigmatiserede som "goths", fordi de var klædt i sort og gik i lange trenchcoats i al slags vejr. De blev også hånet som "faggots", selvom intet tydede på at de var homoseksuelle. De spillede voldelige video-spil, kom i et par tilfælde med voldstrusler på internettet og levede i det hele taget i en lukket verden, samtidig med at de begge kom fra stabile, velintegrerede to-forældre middelklassefamilier og havde gode karakterer i skolen.

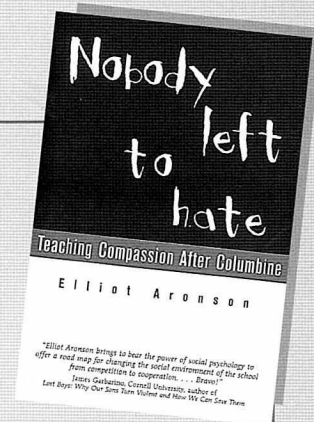
Sønnesønnens hjembragte dræberprofil er en variation over en FBI-liste med 50 risikofaktorer, som er i cirkulation på de amerikanske high schools som led i en "zero-tolerance"-politik. Efter Columbine, har forældre landet over rejst krav om bedre sikkerhed på skoler og i gymnasier.

Aronson er i sin bog "Nobody left to hate" kritisk overfor myndighedernes lufthavnssikkerhedspolitik indført i skoleverdenen. For det første må han som skoleforsker påpege, at skolen, ikke mindst gymnasiet, på ingen måde kan sammenlignes med en transit i en lufthavn. High school er ikke bare en fase i livet for de unge, det er livet. Dernæst påpeger han, at selv nok så meget sikkerhedsindustriell tænkning ikke rammer problemets kerne, som ud fra hans analyser er en indbygget konkurrenceskade i selve den amerikanske skoleform. Overfor et skolemiljø, grundlagt på konkurrence i en ekstremt stressende klasseværelsesatmosfære, er sociale eksklusioner af de mobbede taber-elever en indbygget logik. Som nok så mange bevæbnede vagter og metaldetektorer til våbenkontrol, genindførelse af tiltaleformerne "sir" og "ma'am" og store plakater med "De Ti Bud" og bøn, skoleuniformer, personlighedstest med henblik på high risk-profiler og screening osv. kun vil ramme på overfladen.

Aronson's vision og alternativ til "spredhagls-strategien" ligger i titlen på hans bog. Gennem en tilbunds-gående ændring af skolernes og klasserummenes sociale atmosfære, skal klikedannelsens udelukkelse af outsiders som konkurrencens værste sociale konsekvens, forebygges. Patologiske (hævn)aktioner som Columbine kan forebygges gennem bevidst anvendelse af den socialpsykologiske klasserumsforskning.

Aronson's analyse af Columbine og lignende skoleskyderier, virker overbevisende, når han påpeger at gerningsmændene har været under et langvarigt stress forårsaget af deres sociale udstødning, latterliggørelse og mobning. Idealet er skoler uden socialt ekskluderede, skoler hvor der ikke er "loners", som de andre kan hade. Aronson ønsker – og har i sin bog en del konkrete bud på hvordan – en menneskeliggørelse af skolens omgangsformer. Og han bryder bevidst med det politisk-republikanske højres tagen patent på at være "compassionate" (medfølende/"menneskelig"). Hans forskningstilgang er situations- og stedbaseret. I stedet for på traditionel vis at henføre en elevs negative eller modbydelige adfærd til dennes personlighed og familiebaggrund, analyseres den situation og den sociale sammenhæng hvori den negative adfærd udspiller sig. I praksis betyder det et brud med det amerikanske "blame game", in casu at det er forældrenes skyld, når deres børn er voldelige.

Aronson vil have skolen til at se kritisk på sig selv, ja, til at indse at skolen er problemet. Ikke mindst ud fra den overordnede kendsgerning, at massedrab indenfor og i umiddelbar forbindelse med skoler i hvide middelklasseområder er steget dramatisk i en tid, hvor kriminaliteten generelt er faldende, også volds- og drabskriminaliteten i ghettoerne.

Elliot Aronson:
Nobody left to hate. Teaching Compassion After Columbine.
194 sider.
Freeman 2000.
\$19.95.